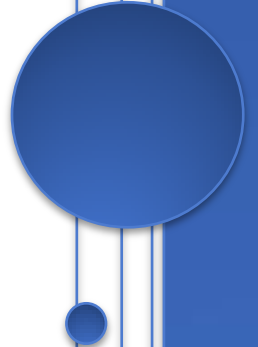

TÜRKÇE-COMPUTER SYSTEM USABILITY QUESTIONNAIRE- SHORT VERSION (T-CSUQ-SV) UYARLAMA VE GEÇERLİK- GÜVENİRLİK ÇALIŞMALARI

CSUQ, IBM tarafından geliştirilen ve literatürde yaygın olarak uygulanan 19 maddelik bir kullanılabilirlik anketidir. CSUQ, bu raporda özetlenen uyarlama ve geçerlik-güvenirlik çalışmaları ile, 13 maddelik Türkçe-CSUQ- Short Version (T-CSUQ-SV) olarak araştırmacılarımızın kullanımına hazır hale getirilmiştir. Kullanımı ücretsiz ve serbesttir.

Doç.Dr.Oğuzhan Erdinç

Şubat, 2014

TÜRKÇE-COMPUTER SYSTEM USABILITY QUESTIONNAIRE- SHORT VERSION (T-CSUQ-SV)

UYARLAMA VE GEÇERLİK-GÜVENİRLİK ÇALIŞMALARI

IBM'de geliştirilen Computer System Usability Questionnaire (CSUQ), kullanılabilirlik alanında yaygın olarak kullanılan anketlerdendir[1]. İlk olarak 1995'te yayınlanan ve literatürdeki güncelliğini koruyan CSUQ, bir bilgisayar sisteminin kullanılabilirliğini; System usefulness (*Sistem yararlılığı*), Information quality (*Bilgi kalitesi*) ve Interface quality (*Arayüz kalitesi*) boyutlarında gruplanan 19 madde ile ölçer. Her madde, 1 (*Kesinlikle katılıyorum*) – 7 (*Kesinlikle katılmıyorum*) şeklinde puanlanır.

Bir anketin başka bir dilde kullanılması için, metodolojik olarak uyarlanması (*adaptation*) ve geçerlik-güvenirliğinin (*validity-reliability*) analiz edilmesi gerekir. Uyarlama, anket maddelerinin her iki dilde aynılığını sağlayan, çeviriden daha kapsamlı bir yöntemdir. Geçerlik-güvenirlik analizleri ise, anketin hedeflenen kullanılabilirlik boyutlarını istatistiksel olarak güvenilir şekilde ölçtüğünü gösterir.

CSUQ, Türk kullanılabilirlik literatüründeki özgün anket eksikliğini gidermek için Türkçe'ye uyarlanmış ve geçerlik-güvenirliği analiz edilmiştir [2]. Uyarlama sürecinde önce taslak çeviri hazırlanmış, Türkçe uzmanlarının ve çok iyi düzeyde Türkçe bilen Amerikalı dil profesyonellerinin katılımıyla anket maddeleri, orijinal CSUQ içindeki anlamı verecek şekilde ifade edilmiştir. Deneme uygulamalarının ardından son hali verilen Türkçe-CSUQ (T-CSUQ) için geçerlik-güvenirlik analizleri, anketi geliştiren ABD'li araştırmacı Dr. James Lewis ile birlikte yapılmıştır. Geçerlik analizi için faktör analizi yöntemi uygulanmış, güvenirlik analizi için, anket boyutlarının iç tutarlılığı Cronbach alpha ile ölçülmüştür. Analizler sonucunda, 19 maddeden 13 tanesini içeren T-CSUQ-Short Version (T-CSUQ-SV) formu oluşturulmuştur [2]. Uyarlama ve geçerlik-güvenirlik çalışmaları, detaylı bir makale olarak 2013 yılında, *International Journal of Human Computer Interaction* dergisinde yayınlanarak uluslararası literatürde yerini almıştır [2]. *

Kullanım ve puanlama içi önemli hatırlatmalar:

- T-CSUQ-SV'nin kullanımı tamamen ücretsiz ve serbesttir.
- Tüm soruların kullanılması şart değildir. Araştırmaya göre sorular azaltılabilir.
- Farklı puanlama yöntemleri mümkündür:
 - Gruplardan alınan veriler için; i) tüm maddelerin toplam puanının ortalaması, ii) alt boyut puanlarının ortalaması, iii) her maddenin ayrı ayrı puan ortalamaları kullanılabilir.
 - Sistem iyileştirmelerinin öncesinde-sonrasında T-CSUQ-SV uygulanarak subjektif kullanılabilirlik seviyesindeki değişim ölçülebilir.
- T-CSUQ-SV iyileştirmelere açıktır. T-CSUQ-SV uygulayacağınız akademik veya profesyonel çalışmalar hakkında kısa bilgileri, tecrübelerinizi, eleştiri ve önerilerinizi, (erdinc.oguzhan@gmail.com) adresine iletmeniz, ilerideki çalışmalarımıza katkı sağlayacaktır.

Yararlı olması dileğiyle...

* T-CSUQ-SV ana makalesine erişemeyenler, erdinc.oguzhan@gmail.com adresine e-mail ile talepte bulunabilirler.

Türkçe – Computer System Usability Questionnaire- Short Version (T-CSUQ-SV)

	Kesinlikle katılıyorum						Kesinlikle katılmıyorum
1.Genel olarak, sistemin kullanım kolaylığından memnunum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
2.Sistemi kullanmak basittir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
3.Sistemi kullanarak işlerimi etkin bir şekilde yapabiliyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
4.Sistemi rahatlıkla kullanabiliyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
5.Sistemi kullanmayı öğrenmem kolay oldu.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
6.Sistemi kullanarak kısa zamanda üretken hale geldiğime inanıyorum	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
7.Sistemin verdiği hata mesajları, problemleri nasıl gidereceğimi açıkça anlatmaktadır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
8.Sistemin verdiği bilgiler (çevrim-ichi yardım, ekran mesajları, diğer bilgiler, vb.) açık ve nettir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
9.Sistemin verdiği bilgiler kolayca anlaşılmaktadır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
10.Sistemin arayüzünü beğendim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
11.Sistemin arayüzünü kullanmak hoşuma gidiyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
12.Sistem, beklediğim bütün işlemlere sahiptir ve yeterlidir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
13.Genel olarak sistem tatmin edicidir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)

* “Sistem” yerine, incelenen sistem yazılabilir.

Alt boyutlar:

- Overall (Toplam puan): 1-13. Maddeler
- Sytem Usefulness (Sistem yararlılığı): 1-6. Maddeler
- Information Quality (Bilgi kalitesi): 7-9. Maddeler
- Interface Quality (Arayüz kalitesi): 10-12. Maddeler
- Genel memnuniyet: 13. Madde

Kaynaklar

- [1] Lewis J. R., IBM Computer Usability Satisfaction Questionnaires: Psychometric Evaluation and Instructions for Use. International Journal of Human-Computer Interaction, 7 (1995) 57-78.
- [2] Erdinç O., Lewis J. R., Psychometric Evaluation of the T-CSUQ: The Turkish Version of the Computer System Usability Questionnaire, International Journal of Human-Computer Interaction, 29 (2013) 319-326.

Doç.Dr. Oğuzhan Erdinç

Ergonomi doçentidir; endüstri mühendisliği, ergonomi ve kullanılabilirlik alanlarında öğretim üyesi ve araştırmacı olarak çalışmaktadır. UXPA İstanbul Chapter üyesidir.